

Tartu Eralasteaed Terake õppekava

Tartu 2025

SISUKORD

1. Tartu Eralasteaed Terake üldandmed ja eripära	3
2. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid	4
3. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted	5
4. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus	7
4.1. Üldosa	7
4.2. Õppe- ja kasvatustöö korraldus, eripära - Reggio Emilia pedagoogiline lähenemine.....	7
4.3. Tegevuskava.....	12
5. Õppe- ja kasvatustegevuse sisu	14
Terakese ja ilmaveski metafoorid.....	14
6. Lapse arengu analüüsimise ja kirjeldamise põhimõtted ning lapse õppimise nähtavaks tegemine pedagoogilise dokumenteerimise abil.....	15
7. Tuge vajavate laste arengu toetamise põhimõtted ja korraldus	17
8. Lapsevanematega koostöö põhimõtted ja korraldus.....	21
9. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord	22

1. Tartu Eralasteaed Terake üldandmed ja eripära

Eralasteaed TERAKE on loodud aastal 2009 MTÜ Tartu Erahariduse Edendamise Seltsi poolt. TERAKE on üheks osaks Hariduse Edendamise Sihtasutuse haridusalasest tegevusest ning töötab samade põhimõtte alusel Tartu Erakooli ja huvikooliga HuviTERA, rakendades oma õppe- ja kasvatustegevuses teiste üksuste võimalusi. Tihedat koostööd tehakse Tartu Linnavalitsuse ja Tartu Ülikooliga.

Terake **missioon** on on toetada iga lapse tegutsemisjulgust ja loovust ning aidata kaasa tervikliku isiksuse arengule, kes hoolib iseendast, teistest ja ümbritsevast keskkonnast, on avatud, oskab ja julgeb mõelda ning öelda, teha ja vastutada.

Terake pakub hoolitsust, armastust ja võimalusi, et iga laps saaks nautida oma lapsepõlve, kogeda, avastada ja õppida, s.t. areneda loomulikult, just talle omasel viisil.

Terake - see on rahulik, loomulik õpikeskkond, kus tuntakse rõõmu koostööst ning püüeldakse harmoonia ja tasakaalu poole.

Lasteaed Terake **TäheTERAKE** asub Tartu kesklinna piirkonnas, **aadressil Tartu Tähe 4**, ühes hoones TäheTERA kooliga ning huvikooliga HuviTERA.

Lasteaed Terake **LõunaTERAKE** asub Tartu äärelinnas, **aadressil Optika 15**, LõunaTERA kooliga ühes hoones. Kokku on lasteaias kohti 212 lapsele.

TäheTERAKE lasteaias on lastehoiurühm, aiarühmad ja kahesuunaline keelekümbelrühm (eesti-inglise). LõunaTERAKE filiaalis on lastehoiurühm ja aiarühmad.

Lasteaia eripära:

- ❖ Reggio Emilia lapsest lähtuvate põhimõtete kasutamine õppe- ja kasvatustöös;
- ❖ inglisekeelse multikultuurilise rühma olemasolu;
- ❖ avastamist, uurimist ja loovust toetav õpi- ja kasvukeskkond;
- ❖ projektõppe rakendamine ja õppetegevuste korraldamine väikestes gruppides;
- ❖ koostöö Tartu Erakooliga, et tagada laste sujuv üleminek lasteaiast kooli. Koolieelikutel on võimalus osaleda Tartu Erakooli eelkooli töös;

- ❖ koostöö Tartu Ülikooliga noorte õpetajate praktika korraldamisel;
- ❖ lasteaia tegevuskultuuri tutvustamine ja õpetajate töökogemuse jagamine teiste lasteaedadega üle Eesti. Rahvusvaheline koostöö Reggio Emilia tegevuskultuuri rakendamisel.

2. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk lasteaias TERAKE on tagada lapse mitmekülgne järjepidev areng kodu ja lasteasutuse koostöös.

TERAKEse eesmärk on pakkuda lapsest lähtuvat kaasaegset õpi- ja mängukeskkonda:

- kus laps saab oskuse suhelda eakaaslastega ja täiskasvanutega ning saab kogemuse koostööks;
- kus laps tunneb, et tema isiklikke huvisid märgatakse ning ta saab rakendada oma loovust ja algatusvõimet;
- kus kasvab terve ja harmooniline laps ning leiab toitu nii lapse keha kui hing;
- kus laps saab positiivse õpikogemuse ja lapsel tekib huvi õppimise vastu;
- kus laps omandab eakohasel tasemel põhiteadmised ja oskused ning lasteaia ja perekonna koostöö tulemusel on tagatud lapse sujuv üleminek kodust lasteaeda ja lasteaiast kooli;
- kus laps õpib lugu pidama kodust, perekonnast, isamaast, ümbritsevast loodusest;
- kus armastava distsipliini abil säilib lapse lapsepõlv, kus laps saab piisavalt vabalt mängida.

3. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Väärtustame TERAKESes lapsepõlve ning meie õppimise ja õpetamise käsitlemise aluseks on Reggio Emilia õpetajate töökogemus ning projektõppe põhimõtted:

- **terviklikkus** – kogu õppekasvatustöö toimub läbi projektide ning seostatud õppe - see annab lapsele tervikliku pildi ümbritsevast elust; seoseid luues kujundavad lapsed oma arusaama maailmast;
- **lapsest lähtumine** – kõige aluseks on lapsepärasus ja lapses huvi äratamine; lähtutakse lapse loomulikust uudishimust; oluline on veendumus, et laps suudab ise oma õppimist korraldada, laps on leidlik ja pädev õppija; lapse mõtted ja teooriad on väärtustatud;
- **lapsele loomumane õppimine** – õppimine on mänguline, haaratud on kogu meeleline tunnetus ning arvestatud on laste vajadustega (kompetentsus- ja autonoomiavajadus);
- **elulähedus, koduloolisus ja kultuuri roll** – õpetus ja kasvatus on oma kogukonna kultuuri põhine; õppekasvatustöö on korraldatud lapsele tuttava ja arusaadava põhjal - järgime rahvakukultuuri traditsioone, tähtpäevi, aastaaegade vaheldumist looduses ja ümbritsevat elu;
- **iseseisvus ja aktiivsus** – uusi teadmisi ja oskusi hangitakse uurides, katsetades, mitmete meelte abil tajudes ning kinnistatakse praktilises tegevuses, lapsel on õppetöös aktiivne roll;
- **koostöö** – lapsed on suhtlejad, nende küsimused, tähelepanekud, kõne jt väljendusviisid on võimalus õppimiseks; rühmategevustes keskendutakse koostööle;
- **lapsel on sada keelt** – lapsel on võimalus oma teadmisi ja mõtteid väga mitmekülgsest väljendada; olulised on liikumine, muusikaline, tantsuline väljendus ning kujutav kunst;
- **keskkond on kolmas õpetaja** – keskkond on rikkalik, võimalusi pakkuv, vahelduv, inspireerib mängima, uurima, looma, julgustab koostööle, on turvaline, annab autentsed tööriistad ja materjalid; võimaldab visuaalset treeningut ja emotsionaalset arengut;

- **individuaalsus** – arvestades iga lapse individuaalsust on õppekasvatustöö korraldatud vastavalt lapse võimetele ja arengutasemele; õppetöö toimub väikestes gruppides või individuaalselt;
- **refleksioon, analüüs ning enesekontroll** – laps analüüsib oma tegevust ja õppimist, saab õiglast tagasisidet ning tema õppimine saab väärtustatud; pedagoogiline dokumenteerimine toetab õppimise planeerimist ning motivatsiooni.

TERAKE pedagoogid on lapse arengu toetajad, suunajad ning arengut toetava keskkonna loojad, kelle ülesandeks on:

- luua mitmekülgne mängu- ja õpikeskkond;
- tegutseda lapsest lähtuva pedagoogika põhimõtteid ja Reggio Emilia õpetajate töökogemust järgides ning seostatud projektõpet rakendades;
- õppimise ja õpetamise meetodeid täiustada ja arendada;
- arvestada laste võimeid, õpitava jõukohasust;
- jälgida, et õpetamise/õppimise protsess on mänguline;
- tagada päevarütm ja hoolitseda laste vajaduste eest;
- planeerida ja organiseerida lapse ümbritsevast elust ja laste huvist tulenevaid projekte;
- luua TERAKEsele omane õppe- ja kasvatustöö mudel laste õppimise/õpetamise protsessi jälgimiseks ja mõjutamiseks;
- laste arengu toetamisel teha koostööd lastevanemate, lasteaia spetsialistide ja Tartu Erakooli õpetajatega.

4. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

4.1. Üldosa

4.2. Õppe- ja kasvatustöö korraldus ja eripära - Reggio Emilia pedagoogiline lähenemine

Pedagoogiline projektitöö

Projektitöö korraldus alagrupis

Pedagoogiline dokumenteerimine

Ateljeekultuur

Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted

Lapse päevakava

Traditsioonilised üritused

4.3. Tegevuskava

Lasteaia õppeaasta tegevuskava

Rühma tegevuskava

4.1. Üldosa

Lasteaia õppeaasta algab 1. septembril ja kestab 31. augustini.

Õppeperioodis vaheldub aktiivne pedagoogiline projektitöö perioodidega, kus peamiseks tegevuseks on laste vabamäng. TERAKEse pedagoogilisse personali kuuluvad lasteaia direktor, õppejuht, õpetajad, muusika- ja liikumisõpetaja, logopeed. Lasteaia õppe- ja kasvatustöö korralduse aluseks on lasteasutuse õppekava. Rühmade õppe- ja kasvatustegevus on vastavuses koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga ja lasteaia TERAKE õppekavaga.

4.2. Õppe- ja kasvatustöö korraldus, eripära - Reggio Emilia pedagoogiline lähenemine

Pedagoogiline projektitöö

Õppe- ja kasvatustöö lasteaias TERAKE toimub Reggio Emilia tegevuskultuurist inspireeritud pedagoogilise projektitöö raames. Projektitöö on kontekstil põhinev. Projektitöö võib olla avatud lõpuga (s.t. võib areneda mitmes suunas vastavalt laste huvidele ja püstitatud eesmärkidele), perioodi kestus sõltub laste huvist ning järgmine laste tegevusega seotud rõhuasetus võib välja kasvada eelmisel projektitöö

perioodil kerkinud probleemist või huvist. Projektitöö arengu ja õpikeskkonna loomise aluseks on laste algatus ja huvi ja/või pedagoogilise dokumenteerimise käigus kogutud teave. Projektitöö arengu suunamiseks võivad õpetajad kasutada provokatiivseid tegevusi (õppekäik, lugude jutustamine, raamatute uurimine, teatrietendus, ahvatlevalt esitatud väljapanekud, arutlused lastega jmt).

Õppimine toimub lastele omasel viisil – mängides, uurides, avastades, suheldes eakaaslaste või täiskasvanutega oskuslikult konstrueeritud õpikeskkonnas.

Projektitöösse on haaratud ka lapsevanemad.

Projektitöö käigus saadud kogemuste baasil kujunevad teadmised, arenevad mängu-, õpi-, sotsiaalsed ja enesekohased oskused.

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse, nii pedagoogilise projektitöö kui teiste tegevuste, kavandamine on paindlik ja võimaldab pedagoogil kavandatud tegevustesse teha muudatusi.

Projektitöö korraldus alagrupis

Projektitöö toimub peamiselt väikestes gruppides, et tagada lastele parem keskendumine, nende eripärade, huvide ja mõtetega arvestamine, eduelamuse kogemine. Õpetaja saab igale lapsele läheneda individuaalselt ning arvestada õppija vajadustega.

Alagrupid moodustatakse pedagoogiliseks projektitööks laste vanust, keeleoskust (rahvusvaheline rühm), huvisid, oskusi ja/või eripära arvestades. Iga alagrupp on seotud kindla täiskasvanuga ning seda vähemalt ühe nädala jooksul. Alagrupi suuruseks on 5-10 last. Alagruppide moodustamise põhimõtted ning alagrupitöö läbiviimiseks vajalikud meeskonnapõhised kokkulepped kajastatakse rühma tegevuskavas.

Projektitöö läbiviimiseks alagrupis kasutatakse rühmaruume, koridorides paiknevaid tegevuskohti, ateljeesid, söögisaali, õueala, linnaruumi.

Laste tegevuste üle reflekteerimist edasise tegevuse kavandamiseks toetab pedagoogiline dokumenteerimine. Meeskonnas toimuva refleksiooni sagedus lepatakse kokku rühma tegevuskavas.

Pedagoogiline dokumenteerimine

Pedagoogiline dokumenteerimine annab tõendusmaterjali lapse mõtlemisest, õpikogemusest, õppimise viisidest, et paremini mõista ja analüüsida lapse arengut

ning kavandada järgmisi samme lapse arengu toetamiseks. Dokumenteerimise viisid, vahendid ja uurimisfookus lepitakse kokku rühma meeskonnas. Pedagoogilisi dokumente jäädvustatakse filmidena, fotodena, üleskirjutustena, märkmetena, lindistustena, loovtöödena jne. Pedagoogilised dokumendid eksponeeritakse lapse kasvukeskkonnas, kogukonnas ja veebikeskkonnas. Lapse arengu ja õppimise kirjeldamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatustsüklist. Kogu õppe- ja kasvatustsükli kestel jälgitakse lapse arengut ning kirjeldatakse seda lapsest lähtuvalt. Hindamise aluseks on lasteaia koostatud juhendmaterjal, mis toetub riiklikus õppekavas välja toodud eeldatavatele üldoskustele ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade eeldatavatele tulemustele, samuti lapse enda individuaalsele arengule. Pedagoogiline dokumenteerimine toimub meeskonnas kokkulepitud plaani (uurimisfookuse, ajalise jaotuse, dokumenteerimise viiside jne.) alusel jälgides lapsi nii igapäevastes toimingutes, vabamängus kui ka õpetaja poolt toetatud tegevustes.

Ateljeekultuur

Ateljee on koht õpivõimaluste mitmekesistamiseks, koos mõtlemiseks ja uurimiseks. Ateljee keskmes on materjalid, olemuslikult tähtsad on ateljees uuriv vaimus, küsimused, hüpoteeside püstitamine, eksperimenteerimine. Ateljeekultuur toetab ning süvendab laste ja täiskasvanute õppimist läbi omavahelise suhtlemise nii individuaalsel kui kollektiivsel tasandil ning enese väljendamist erinevate materjalide ja „keelte“ kaudu.

Lapse päevakava

Lasteaia päevakava on paindlik kindlustades lastele päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste vabategevus ja kavandatud õppe-kasvatustegevused. Ajaliselt on määratletud muusika- ja/või liikumistegevused, söögiajad ning eelkooli tegevus. Päevakava kohandavad rühmaõpetajad laste vanusest ja vajadustest lähtuvalt s.h. laste puhkeaega.

Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted

Väikelapse (1–3-aastase lapse) kasvukeskkonna kujundamist mõjutab kaks olulist arengulist aspekti: toimub kiire kehaline ja vaimne areng ning laps õpib maailma tundma peamiselt meelte kaudu. Rikkalikud aistingud stimuleerivad lapse erinevaid

meeli, mida saab võimendada ja reguleerida väikelapse kasvukeskkonda luues ja kujundades.

Keskkonna loomisel lähtume põhimõtetest, et laps on peategelane, laps tegutseb hetkes, tegutsemine toimub siin ja praegu, tal on aega tekkivate nähtuste märkamiseks ja nende üle imestamiseks, avastamiseks.

Sotsiaalne ruum võimaldab suhelda, olla sotsiaalselt aktiivne, võimaldab aega maha võtta, sinna on loodud piisavalt koosmänguruumi. Sotsiaalset ruumi iseloomustab keskkonna avatus. See hõlmab endas konstrueerimiseks, ehitamiseks, uurimiseks, katsetamiseks vajalike vahendite, looduslike materjalide kättesaadavust. Seal on erinevad tegevuskohad iseseisvaks või koos (õpetajaga/kaaslastega) avastamiseks ja tegutsemiseks.

Füüsiline ruum toetab lapse iseseisvust ja aktiivsust. Vahendite (euroalused, peeglid, valgus, tekstiilid, vaibad, padjad jne) abil loodud võimalused jätavad vabaks mõtte, kuidas laps neid kasutab. Füüsiline ruum saab toetada ja soodustada:

- õppimist läbi meelte (valgus ja vari, helid, lõhnad, taktilsus);
- keskkonna avatust liikumiseks või erinevate õpiolukordade tekkeks;
- võimalusi mitmekesiseks tegutsemiseks.

Mängu- ja tegevuskohtade loomisel ja/või kujundamisel tuleb tähelepanu pöörata järgnevale: lastel on peidukohti, ruum soodustab mitmekesisist liikumist ja loomulike asendite võtmist, pakub võimalusi terve kehaga liikuda.

Vaimse ruumi ülesandeks on luua rahulolu, võimaldada lapsele autonoomia, pädevuse ja seotuse kogemist. Õppimise ruum on paindlik, pakub valikuid, võimaldab muutusi, julgustab ruumi aktiivselt erinevatel viisidel kasutama, kaasab välisruumi.

Rahulolu loov keskkond on mitmekesine, tuttavlik, samas uudseid momente pakkuv. Lastega tegutsetakse alagrupis. Lapsele antav (tegutsemiseks pakutav) materjal on läbi mõeldud nii, et see võimaldaks lapsel teha valikuid, loovalt läheneda oma tegevusele, kogeda autonoomiat, tegutseda oma pädevuse piirides ja tunnetada seotust tegevusega. Keskkonnas on erinevad materjalid koos õpetajaga avastamiseks (savi, paber, lumi, vesi, muld, liiv, värvid, lehed, käbid, puukoor, oksad jne), sensoorsed materjalid katsumiseks, segamiseks ohutul viisil, ohutus suuruses.

Väikelapse kõne arengut soodustava keskkonna loomise põhimõtted

Kõne arengu eelduseks on aktiivselt suhtlev laps. Täiskasvanud jälgivad, et suhtlusolukordi tekiks iga lapse jaoks piisavalt ning aitavad kaasa nende tekkimisele.

Täiskasvanu kui kõne mudeldaja, annab kõne näidise, andes lapsele sõnad, mille abil ennast väljendada. Õpetaja on lapse sõnavara teadlik laiendaja. Õpetaja kasutab grammatiliselt korrektset kõnet. Õpetaja pöörab tähelepanu kõne mõistmise arendamisele igapäevastes situatsioonides. Ta kasutab lapsega suheldes korrektselt kõiki sõnaliike (nimisõnad, omadussõnad, tegusõnad, tagasõnad) ning sobiva pikkusega lauseid. Õpetaja suunab last valima erinevates suhtlusolukordades sobivaid kõnelisi vahendeid (küsilauseid, hüüdlauseid, hääletooni, sobivaid sõnu).

Rütmiline kõne. Lapse kõne mõistmist ja teisi kõne arengu valdkondi toetatakse liisusalmide ja laulukeste kaudu, mis seostatakse ettetulevate olukordadega (söömine, õue minemine, riietumine, tervitamine jne).

Rääkivad seinad. Rühmaruumi seintel kajastatakse rühma lastega toimunud olukordi. Last motiveerib rääkima/suhtlema isiklik suhe fotol toimuvaga.

Kõnelemist aktiveerivad vahendid. Rühmas on erinevat tüüpi vahendeid (pildid, fotod, raamatud, esemed), mille toel luua lastega suhtlusolukordi nii individuaalselt kui ka grupis.

LASTE PÄEVAKAVA TäheTERAKEses

8.00 Lasteaed avatakse (*varasema saabumise vajadusel avatakse lasteaed 7.30*)

Laste saabumine, individuaalsed vestlused vanematega, hommikused tegevused ja mängud.

8.45 – 9.15 HOMMIKUEINE

9.15 – 12.00 Õppe- ja kasvatustegevused: projektitöö alagruppides, mängud toas ja õuealal, õppekäigud, muusika- ja liikumistegevused vastavalt rühma tegevuskavale.

11.45 – 13.30 LÕUNAEINE

13.00 – 15.00 Puhkeaeg: unejutt, magamine, vaikne tegevus.

15.00 – 15.15 Ärkamine, riietumine.

15.15 – 15.45 ÕHTUOODE

16.00 – 17.30 Mängud toas või õuealal. HuviTERA huvitegevused. Laste kojumine.

17.45 Lasteaed suletakse

LASTE PÄEVAKAVA LõunaTERAKEses

8.00 Lasteaed avatakse.

Laste saabumine, individuaalsed vestlused vanematega, hommikused tegevused ja mängud.

8.50 – 9.15 HOMMIKUEINE

9.15 – 12.00 Õppe- ja kasvatustegevused: projektitöö alagruppides, mängud toas ja õuealal, õppekäigud, muusika- ja liikumistegevused vastavalt rühma tegevuskavale.

12.00 – 13.00 LÕUNAEINE

13.00 – 15.00 Puhkeaeg: unejutt, magamine, vaikne tegevus

15.00 – 15.15 Ärkamine, riietumine.

15.15 – 15.45 ÕHTUOODE

16.00 – 17.00 Mängud toas või õuealal. HuvitERA huvitegevused. Laste kojuminek.

17.30 Lasteaed suletakse

(Detailsem päevakava varieerub rühmiti, sõltub laste vanusest ja rühma tegevuskavas määratletud kellaajalistest tegevustest)

Traditsioonilised sündmused TERAKEses

Tarkusepäev

Lasteaia sünnipäev

Sügisese pärimustraditsioonid

Jõuluaeg

Eesti Vabariigi aastapäev

Emakeelepäev

Kogukonnapäev

Talgupäev

Koolisaatmispidu

4.3. Tegevuskava

Lasteaia õppeaasta tegevuskava

Lasteaia õppeaasta tegevuskava kinnitatakse lasteaia pedagoogilises nõukogus õppeaasta alguses. Õppeaasta tegevuskava lisatakse igal õppeaastal lasteaia õppekavale (lisa 1).

Õppeaasta tegevuskavas tuuakse välja õppeaasta jooksul toimuvad traditsioonilised ühised sündmused, määratletakse õppeaasta eesmärk, sõnastatakse moto, tuuakse välja lasteaia töötajate professionaalse arengu suunad õppeaasta jooksul.

Rühma tegevuskava

Lasteaia õppeaasta tegevuskava põhjal koostavad rühma meeskonnad oma rühma tegevuskava, mis sisaldab järgnevat:

- **Rühma üldiseloostus**
Laste nimekiri, sünniajad, vanus, erivajadused, logopeedilise abi vajadus
Rühma laste iseloostus
- **Meeskonnatöö korraldus**
Meeskond (k.a. erialaspetsialistid), tööülesannete jaotus, koostöö, õpetajate töögraafik, muusika- ja liikumistegevuste ajad
Rühma päevakava
Alagruppide töökorralduse põhimõtted
- **Õppe- ja kasvatustegevus, õpikeskkond**
Rühma aasta eesmärgid
Õpikeskkonna kujundamise põhimõtted
Rühma hea tava
- **Laste arengu analüüs**
Pedagoogilise dokumenteerimise korraldus rühmas
Töö erivajadustega lastega
- **Koostöö lastevanematega**
Koostöö vormid lastevanematega, põhimõtted Ümarlaudade protokollid
Perevestluste ajakava, küsimustik. Lastevanemate ootused rühmale, käesolevale õppeaastale.

5. Õppe- ja kasvatustegevuse sisu

Terakese ja ilmaveski metafoorid

Terakese õppe- ja kasvatustegevuse sisu koondub üheks mõtestatud tervikuks ilmaveski ja kuue terakese motiivi kaudu. Need metafoorid on nii Terakese lastele, töötajatele kui vanematele inspiratsiooniks. Usume, et laps, astudes oma eluteel läbi Terakese ilmaveski, saab kaasa reisipauna rõõmu-, päikese-, tarkuse-, vilja-, silma- ja liivaterakestega. Iga terakese juures kirjeldame, missugused on õppe- ja kasvatustegevust sisuliselt suunavad väärtused ja teemad.

Rõõmuterake

Emotsioonid, tunded, loovus, mänguoskused, kunst, muusika, muinasjutt

Silmaterake

Suhted, sotsiaalsed oskused, sõprus, inimlikkus, headus, tänulikkus, kodu, traditsioonid

Tarkuseterake

Oskused (enesekohased, võrdlemine ja arvutamine, keel ja kõne, õpioskused), seostatud maailmapilt, kooliküpsus

Viljaterake

Tervislikud eluviisid, toit, liikumine

Liivaterake

Keskkonnaharidus (mina ja keskkond), elu mitmekesisus, maateadus, loodushoid.

Päikeseterake

Teised maad ja rahvad, integratsioon, isamaaline kasvatus

Üldoskuste – mänguoskused, tunnetus- ja õpioskused, sotsiaalsed oskused, enesekohased oskused – kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu erinevate valdkondade sisusid lõimides.

6. Lapse arengu analüüsimise ja kirjeldamise põhimõtted ning lapse õppimise nähtavaks tegemine pedagoogilise dokumenteerimise abil

Lapse arengu analüüsimise ja kirjeldamise eesmärgiks on:

- koguda teavet, mis võimaldaks õpetajal kasutada seda koostöös lapsevanematega lapse arengutingimuste loomiseks nii kodus kui lasteaias;
- selgitada välja lapse tugevad ja enam tähelepanu vajavad küljed, et korraldada laste individuaalsusel ja huvidel põhinevat juhitud tegevust ning eakohast kasvukeskkonda.

Pedagoogiline dokumenteerimine annab tõendusmaterjali lapse mõtlemisest, õpikogemusest, õppimise viisidest, et paremini mõista ja analüüsida lapse arengut ning kavandada järgmisi samme lapse arengu toetamiseks. Dokumenteerimise viisid ja vahendid lepitakse kokku rühma meeskonnas. Pedagoogilisi dokumente jäädvustatakse filmidena, fotodena, üleskirjutustena, märkmetena, lindistustena, loovtöedena jne. Pedagoogilised dokumendid eksponeeritakse lapse kasvukeskkonnas, kogukonnas ja veebikeskkonnas. Lapse arengu ja õppimise kirjeldamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Kogu õppe- ja kasvatusprotsessi kestel jälgitakse lapse arengut ning kirjeldatakse seda lapsest lähtuvalt. Hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade eeldatavad tulemused, samuti lapse enda individuaalne areng. Vaatlusi tehakse meeskonnas kokkulepitud plaani alusel jälgides lapsi nii igapäevastes toimingutes, vabamängus kui ka õpetaja poolt suunatud tegevustes. Pedagoogiline nõukogu otsustab lapse arengu kirjeldamise metoodika valiku ja töötab välja korralduse põhimõtted. Õpetajad tutvustavad lapse arengu kirjeldamise põhimõtteid ja meetodeid lapsevanemale. Lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks viib pedagoog vähemalt korra õppeaastas lapsevanematega läbi arenguveestluste.

Igale lapsele on rühmas sisse seatud DIGITAALNE arengumapp, mis sisaldab järgmist:

- lapse arengukirjeldust, mida tehakse üks kord aastas kaasates erialaspetsialiste;
- lapse tegevuste s.h. muusika- ja liikumistegevuse, vaba mängu, probleemolukordade jne. vaatlemisel kogutud pedagoogilisi dokumente digitaalsel kujul (fotod, videod, märkmed);
- IAK (Individuaalne arengukava hariduslike erivajaduste korral);
- lapse loomingut, seeriapilte digitaliseeritud kujul.

Paberkandjal säilitatakse iga lapse kohta individuaalselt:

- arengukirjeldust ning lapsevanemate ja õpetajate vahelist kokkuleppet lapse arengu toetamiseks;
- lehte, millel lapsevanem kinnitab mapiga tutvumist ja fikseerib ootused lapse arengule;
- valdkonnapõhiste eeldatavate tulemuste väljaselgitamiseks kasutatavaid testülesandeid;
- paberkandjal joonistusi, seeriapilte õpetaja ja/või lapse valikul.

7. Tuge vajavate laste arengu toetamise põhimõtted ja korraldus

Kui laps erineb võimetelt, tervises seisundilt, keele või kultuuri taustalt ja isiksuseomadustelt sedavõrd, et tema arenguvajadusi on keeruline toetada harjumuspärasel viisil või tavakeskkonnas, on tegemist **üld-, tõhustatud- või erituge vajava lapsega**.

Üldise toe vajadusega on laps, kelle kasvukeskkonnas esineb eripärasid (*teine kodune keel, kultuuriline taust, sotsiaalmajanduslikud tingimused, psühholoogilised tegurid*), tervisehäireid või kellel tekib mahajäämus eeldatavate arengutulemuste saavutamisel.

Tõhustatud toe vajadusega on laps, kes oma arengu eripära tõttu vajab kas:

- 1) vähemalt üht tugispetsialisti teenust;
- 2) spetsiifilist õppe- ja kasvatustegevuse korraldust, keskkonda, metoodikat või spetsiifilisi vahendeid ning
- 3) individuaalset lisatuge rühmas või õpet kuni 12 lapsega rühmas.

Eritoe vajadusega on laps, kes oma arengu eripära tõttu vajab:

- 1) mitut tugispetsialisti teenust;
- 2) kohandusi mitmes järgnevas valdkonnas: spetsiifilist õppe- ja kasvatustegevuse korraldust, keskkonda, metoodikat või spetsiifilisi vahendeid ning
- 3) pidevat individuaalset lisatuge rühmas või õpet kuni kuue lapsega rühmas.

TERAKEse lasteaias tagatakse **üldine tugi**, mis kujutab endast õpetaja või abiõpetaja pakutavat individuaalset lisajuhendamist, tugispetsialisti teenust ja vajaduse korral õpet individuaalselt või alarühmas.

Kui lasteaia tagatud **üldine tugi** ei anna lapse arenguks soovitud tulemusi, teeb tugiteenuste koordineerija (TUKO) koos lasteaia tugispetsialisti ning rühmaõpetajatega vanemale ettepaneku pöörduda **koolivälise**

kompetentsikeskuse poole (*Tartus: Hariduse Tugiteenuste Keskus ja Rajaleidja*) **tõhustatud toe** või **eritoe** vajaduse väljaselgitamiseks.

Koolivälise kompetentsikeskuse soovitusel ja vanema nõusolekul saab TERAKEse lasteaed rakendada **tõhustatud tuge**. Koolivälise kompetentsikeskuse soovitus ei ole tõhustatud toe või eritoe rakendamisel nõutav, kui lapsel on diagnoositud mõni igal ööpäeval või ööpäev läbi kõrvalabi vajadust põhjustav tervises seisund või tuvastatud puude raskusaste. Sellisel juhul **tuleb lapsevanemal eelnimetatud tervises seisundist või tuvastatud puudest teavitada lasteaia juhtkonda**, et leida parimad viisid lapsele toe tagamiseks.

Eritoe vajaduse ilmnemisel suunatakse lapsevanem vastava kompetentsikeskuse juurde ning koostöös lapsevanemate ja nõustamismeeskonnaga tehakse edasised otsused lapsele sobiliku õpi- ja kasvukeskkonna leidmiseks.

Meie töö põhimõtteks on laste toe vajaduse võimalikult **varajane märkamine** ja iga lapse kasvutingimuste ning arengu **järjepidev jälgimine ja hindamine**. Seejuures väärtustame iga lapse eripära ja ainulaadsust.

Varajane märkamine ja sekkumine on oluline lapse arendamiseks tema vajadustest lähtuvalt ning pere lapse arengu toetamisega seotud pädevuste kujundamiseks/tugevdamiseks. Varajase märkamise ja sekkumise käigus leitakse lapsele vajalikud teenused/võimalused.

Tõhusate tulemusteni jõudmine põhineb kahel asjaolul – märgatakse ja sekkutakse võimalikult vara ning ilmnenud toevajadusele lähenetakse komplekselt. Nende kahe teguriga arvestamiseks on vaja:

- eri valdkonnaga seotud spetsialistide ühendatud jõupingutusi;
- erinevate sekkumiste läbiviijate omavahelist suhtlust;
- kõigi asjaga seotud asutuste koostööd;
- vanemate (ja teiste pereliikmete) tihedat kaasatust.

Lapse ja pere toetamiseks on vajalik **usaldusliku suhte loomine lapsevanematega, õigeaegne ja läbimõeldud sekkumine** ning erinevate osapoolte vaheline **koostöö**.

Varajase märkamise ja sekkumise tagab TERAKEse lasteaia lapse arengu järjepidev kaardistamine. See toimub rühmas igapäevategevusi jälgides, laste õppimist ja arengut dokumenteerides (*pedagoogiline dokumenteerimine, arengukirjeldus*) ning logopeedi poolt laste kõne ja tunnetustegevuse arengut hinnates. Igal aastal kaardistavad õpetajad koostöös logopeediga laste üld- või tõhustatud toe vajaduse ning kirjeldavad lapse arengu toetamiseks rakendatavaid meetmeid rühma tegevuskavas.

Vajadusel koostatakse arengulise erivajadusega lapsele individuaalne arenduskava (IAK).

- IAK koostamisel ja elluviimisel osaleb kogu lapse arengut toetav meeskond – lapsevanemad, rühmaõpetajad, logopeed, liikumis- ja muusikaõpetaja, juhtkonna esindaja;
- Õppeaasta jooksul täiendatakse arenduskava ning vajadusel konsulteeritakse koolivälise kompetentsikeskusega.

Logopeedi tegevuste hulka kuuluvad laste individuaalne hindamine (*lasteaeda saabumisel ning eelkoolieas, lisaks vajaduspõhiselt*), vaatlused rühmas ning muusika- ja liikumistegevustes, perevestlused lapsevanematega lapse kohta info kogumiseks ning vajadusel pere pädevuste toetamiseks, individuaal- ja grupiteraapiad. Toevajadusega lastele sobivate teenuste ning võimaluste väljaselgitamine toimub koostöös pere, tugiteenuste koordineerijaga (TUKO).

Vajadusel kaasatakse erinevaid spetsialiste: rühmaõpetajad, lasteaia logopeed, kooli psühholoog, Tartu Hariduse Tugiteenuste Keskuse spetsialistid, Rajaleidja spetsialistid.

Osapoolte vahelise **koostöö eesmärgiks** on last toetava
tugivõrgustiku loomine ja toimimine.

Lapse arengu parema toetamise tagab osapoolte **ühises infoväljas olemine**.

Lapsevanematega jagatakse infot lapse tegevuste ja arengu kohta digitaalse arengumapi, Stuudiumi keskkonna, ühiste ümarlaudade ning individuaalse suhtluse kaudu.

Lapse individuaalsesse arengumappi märgitakse igal õppeaastal:

- lasteaia läbiviidud hindamiste tulemused;
- samuti õpetajate tähelepanekud;
- kord aastas hindamisjuhendi põhjal koostatav lapse arengu kirjeldus;
- rakendatud tugimeetmed ja hinnang nende tulemuslikkusele;
- logopeedi kirjalik kokkuvõte lapse kõne arengust.

8. Lapsevanematega koostöö põhimõtted ja korraldus

Lapse areng ja heaolu sõltuvad eeskätt tema perest, lasteaed on pere toetaja. Terakese lasteaia töötajad austavad perekonna kasvatuspõhimõtteid ning teevad lapse arengu toetamisel lapsevanemaga koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel.

Lasteaia personali koostöö lapsevanemaga on aluseks lapse kohanemisele lasteaias ning turvatunde tekkimisele lasteaias viibides.

Lasteaia õpetajad toetavad, nõustavad ja abistavad lapsevanemat lapse arendamisel, kasvatamisel ja õpetamisel.

Koostöös lastevanematega arutatakse läbi nii lasteaia kui rühma õppe- ja kasvatustöö eesmärgid ja põhimõtted. Iga aasta septembris kooskõlastatakse vanemate ja õpetajate ootused ning eesmärgid läbi rühma tegevuskava. Vähemalt 3 korda aastas toimuvad lastevanemate ümarlauad.

Lastevanemad on oodatud kaasa lööma lasteaia igapäevastes töödes ja tegemistes, saatjaks õppekäikudel ning pereürituste ettevalmistamisel.

Õpetaja teavitab lapsevanemat regulaarselt lapse arengust ning toetab ja nõustab peret kasvatusküsimustes.

Õpetajad viivad vähemalt korra aastas vanemaga läbi arenguveestluse, mille käigus antakse kahepoolset tagasisidet lapse arengust ning kavandatakse mõlemapoolsed edasised tegevused lapse arengu toetamisel.

Infot lasteaias toimuvatest sündmustest ja üritustest saab lapsevanem rühma personalilt.

Infovahetuseks on igal lasteaiarühmal oma meililist, veebikeskkond Stuudium, samuti saab lapsevanem infot garderoobis olevalt stendilt ning lasteaia kodulehelt www.terake.tartu.ee

Lapsevanemal on õigus konfidentsiaalsuse tagamisele tema pere kohta. Terakese töötajal on kohustus kinni pidada konfidentsiaalsuse nõuetest.

9. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

Õppekava muutmise aluseks on:

- koolieelse lasteasutuse tegevust reguleerivad õigusaktid;
- lasteaia nõukogu koosoleku otsused, mille kinnitab pidaja;
- välis-ja sisehindamise aktid ja pidajapoolse sisekontrolli ettekirjutused.

Pedagoogiline nõukogu vaatab õppekava üle iga õppeaasta lõpus ja teeb vajadusel parandused ning täiendused.